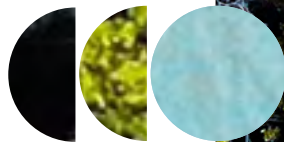

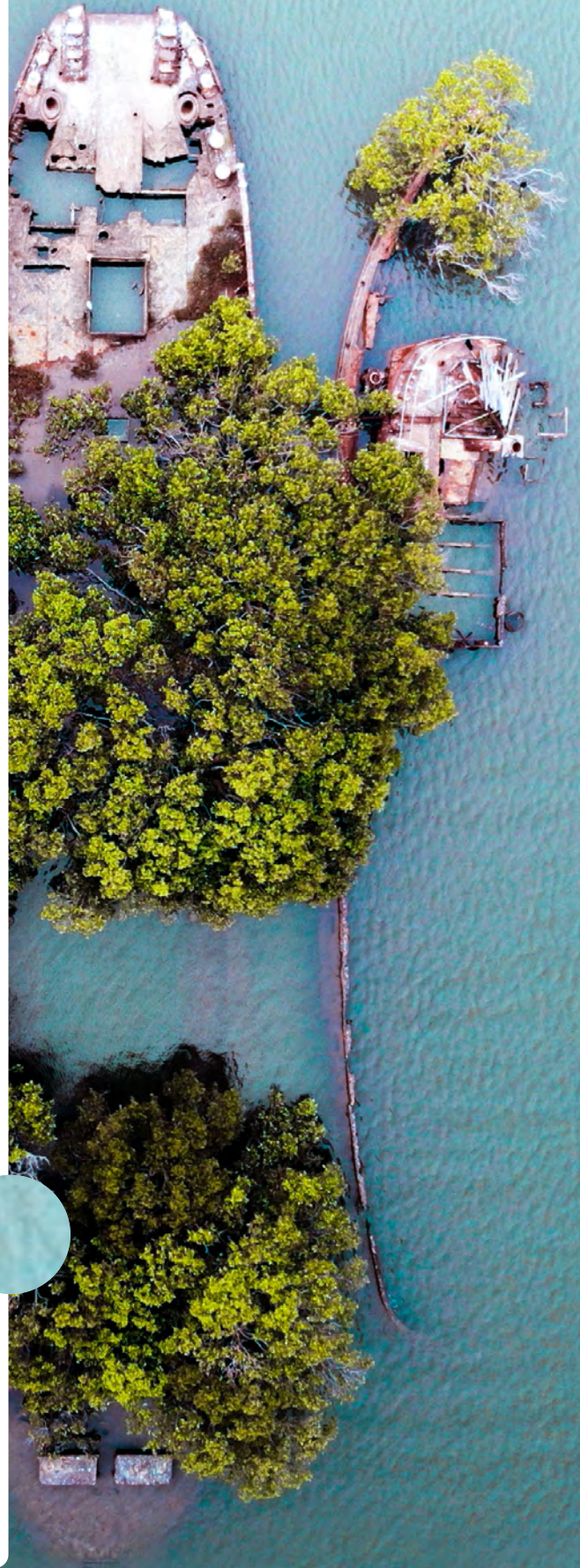
Op de groene klinkerweg naar netto nul

Onze klimaatstrategie

APRIL 2023

Marketingcommunicatie

Over de auteurs.

Alix Chosson

Lead ESG Analyst – Environmental Research & Investments

Alix Chosson is in 2020 bij Candriam begonnen als Lead ESG Analyst voor Environmental Research & Investments.

Alix heeft dertien jaar ervaring als ESG-analist in SRI-onderzoeks- en portefeuillebeheerteams. Ze begon haar carrière in 2010 bij Amundi en was meer recentelijk sell-side ESG-analist bij Natixis voordat ze in 2018 bij DNCA in dienst trad om bij te dragen aan de oprichting van het SRI-team en het fondsenaanbod.

Alix studeerde in 2010 af aan Science Po Lyon met een master in economie en financiën. In 2011 behaalde zij een Master in Portfolio Management aan de IAE Paris 12.

Marie Niemczyk

Head of ESG Client Portfolio Management

Marie Niemczyk staat aan het hoofd van het ESG Client Portfolio Management Team van Candriam. Haar rol is om Candriams unieke ESG-expertise en duurzame oplossingen te leveren aan beleggers.

Marie begon in 2018 bij Candriam als Head of Insurance Relations.

Daarvoor was ze Strategy & Development Director bij AXA Investment Managers in Parijs. Zij heeft ook verschillende functies bekleed bij Fidelity in Londen, Frankfurt en Parijs. Daarvoor was zij econoom bij EY in Londen en onderzoeksmedewerker bij The Advisory Board Company in Washington DC.

Marie heeft een M.Sc. van de London School of Economics, een B.A. van Swarthmore College, en heeft IMC- en CISI-kwalificaties.

An aerial photograph of a desert landscape. The scene is dominated by rolling sand dunes in shades of tan and beige. A dark asphalt road with white lane markings winds through the dunes, appearing as a dark ribbon against the lighter sand. The dunes have a textured surface with many small, dark spots, possibly pebbles or small plants. The lighting creates soft shadows, highlighting the contours of the dunes.

**De verandering die
we nodig hebben
is ongekend en
systematisch.**

Inhoudsopgave.

Voorwoord 06

Deel I Code rood voor de mensheid 08

De temperatuur op aarde stijgt.
Sneller en sneller 08

Zonder onmiddellijke maatregelen
zal de Aarde niet langer bewoonbaar zijn 09

Dat de mens aan de oorsprong ligt
van de opwarming van de aarde
is ondubbelzinnig 10

De olifant in de kamer: onze
afhankelijkheid van fossiele brandstoffen 11

Klimaatactie is nu nodig.
Morgen is het te laat 12

Maatregelen nemen is duur, maar niets doen
kost veel meer 12

Deel II De weg inslaan naar de groene klinkerweg 14

Goed nieuws, regeringen – en bedrijven
– ondernemen actie. Slecht nieuws: wat
momenteel wordt gedaan is nog steeds
onvoldoende 14

Onze verantwoordelijkheid als beleggers:
helpen de financieringskloof te overbruggen 15

De klimaatverandering biedt zowel
risico's als kansen 17

Integreren van klimaat
in onze beleggingen 18

Deel III
Onze klimaatstrategie, voortbouwend op 15 jaar klimaatintegratie **19**

1/ Het uitsluiten van activiteiten die onverenigbaar worden geacht met de doelstellingen van Parijs **20**

2/ Integratie van klimaatrisico's en -effecten in onze beleggingen **20**

3/ In gesprek gaan met bedrijven die veel uitstoten om hun overgangsstrategie te versnellen **28**

4/ Reporting over de klimaateffecten van onze portefeuille op een uitgebreide en transparante manier **31**

Deel IV
Onze netto nul strategie: schakelen in onze klimaatverbintenis **32**

1/ Actief engagement **34**

2/ Onze beleggingen afstemmen op netto nul **36**

3/ Het koolstofvrij maken van onze portefeuilles **38**

4/ Bevordering van groene financiering en financiering de ecologische overgang **39**

De volgende stappen **41**

Opmerkingen & Referenties **42**

Voorwoord.

Ons klimaat verandert steeds sneller en brengt onze wereld elk jaar een stap dichterbij rampzalige sociale en economische gevolgen. We bereiken het omslagpunt op elke planetaire grens. Dat betekent dat we in het huidige tempo in dit decennium een point of no return bereiken, waardoor de toekomst van zowel onze planeet als de mensheid wordt bedreigd.

2022 is waarschijnlijk een wake-up call geweest door te wijzen op de negatieve effecten die een van fossiele brandstoffen afhankelijke economie kan hebben op het milieu en de samenleving. De ware in Oekraïne liet zien dat onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen niet alleen een bedreiging vormt voor de stabiliteit van het klimaat, maar ook voor onze democratische waarden. Dit hielp de urgentie van de situatie te benadrukken en een versneld tijdschema voor de overgang aan te moedigen.

De verandering die we nodig hebben is ongekend en systematisch. Het goede nieuws is dat we over de technologieën en de financiële draagkracht beschikken om de noodzakelijke overgang te vergemakkelijken, maar COP27 heeft ons laten zien dat het ons nog steeds ontbreekt aan coördinatie en solidariteit om klimaatactie en sociale rechtvaardigheid op wereldschaal met elkaar in evenwicht te brengen.

Bij Candriam nemen we deel aan de strijd tegen klimaatverandering omdat we geloven dat het onze verantwoordelijkheid is als wereldwijde belegger, en omdat we geloven dat het de beste manier is om de investeringen van onze klanten op lange termijn te beschermen. Daarom hebben wij ons ertoe verbonden om eind 2021 netto nul uit te stoten in 2050. Dit zal onze manier van beleggen herdefiniëren, gevolgen hebben voor de manier waarop onze beleggingsteams klimaatrisico's beheren en uiteindelijk positieve klimaatvoordelen creëren.

Wij zullen samen met onze stakeholders blijven bouwen aan onze klimaatstrategie en wij kijken ernaar uit om volgend jaar verslag uit te brengen over onze vorderingen.

TIME IS RUNNING
OUT!

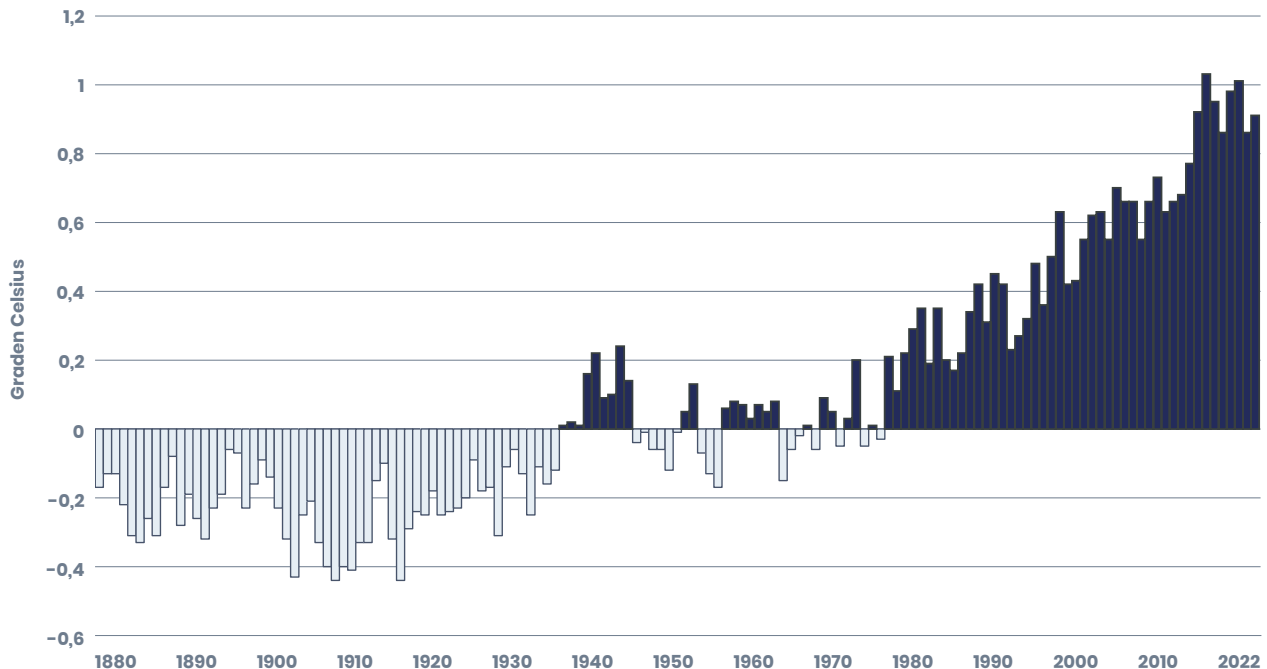
Deel I – Code rood voor de mensheid.

De temperatuur op aarde stijgt. Sneller en sneller

De afgelopen acht jaar waren de warmste jaren die ooit op aarde zijn gemeten, waarbij 2021 het zesde warmste jaar was¹. Vermoedelijk zal 2022 deel uitmaken van deze ranglijst.

Afbeelding 1:

Jaarlijkse wereldwijde oppervlakte temperatuur anomalieën

Bron: NOAA National Centers for Environmental Information, Climate at a Glance: Global Time Series, gepubliceerd februari 2023, opgehaald op 27 februari 2023 van <https://www.ncei.noaa.gov/access/monitoring/climate-at-a-glance/global/time-series>

De gegevens over de anomalie van de mondiale temperatuur zijn afkomstig van NOAA's Merged Land Ocean Global Surface Temperature Analysis (NOAAGlobalTemp), die gebruik maakt van uitgebreide gegevensverzamelingen met een grotere mondiale dekking over land (Global Historical Climatology Network-Monthly) en oceaan (Extended Reconstructed Sea Surface Temperature) oppervlakken. Deze datasets bevatten gegevens van 1850 tot heden. De land- en oceaandatasets worden samengevoegd tot één product om de gecombineerde mondiale temperatuur-anomalieën voor land en oceaan te verkrijgen. De beschikbare tijdreeksen van temperatuur-anomalieën op wereldschaal zijn berekend ten opzichte van het gemiddelde van 1901-2000, terwijl het karteringsinstrument temperatuur-anomalieën op wereldschaal weergeeft ten opzichte van de basisperiode 1991-2020. Meer informatie over deze anomalieën is te vinden op [Global Surface Temperature Anomalies](#).

Zonder onmiddellijke actie zal de aarde niet langer bewoonbaar zijn

Met andere woorden, om de ergste gevolgen van de klimaatverandering af te wenden en een leefbare planeet te behouden, moet de **wereldwijde temperatuurstijging worden beperkt tot 1,5 °C** boven het pre-industriële niveau. Momenteel is de aarde al ongeveer 1,1 °C warmer dan eind 1800, en de emissies blijven stijgen in een steeds sneller tempo².

Deze stijging met ongeveer 1 °C lijkt misschien gering, maar vertaalt zich in een aanzienlijke toename van de geaccumuleerde warmte. De gevolgen van de klimaatverandering zijn concreet geworden en beïnvloeden dagelijks ecosystemen en samenlevingen.

Zo beleefde Canada een recordtemperatuur van 49,5 graden, vergelijkbaar met de Sahara-woestijn. In andere regio's hebben tropische cyclonen, bosbranden, dodelijke overstromingen en droogte plaatsgevonden. Bovendien hebben we te maken met een verminderde sneeuwbedekking en minder zee-ijs, een verzuring van de oceanen die schadelijk is voor mariene ecosystemen (verbleking van koralen), maar ook het vermogen van de oceanen om als koolstofput te fungeren belemmert.

Veel van de veranderingen in ons klimaatstelsel worden onomkeerbaar. Naarmate we de planetaire grenzen overschrijden, bereiken natuurlijke en menselijke systemen omslagpunten waar herstel en zelfs aanpassing steeds moeilijker worden.

Het verlies aan biodiversiteit wordt een bedreiging voor het menselijk leven op aarde. Er is dringend actie nodig, door "drastische veranderingen" in onze economieën, productiemethoden en consumptiegewoonten.

”

Het is "nu of nooit" om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden³.

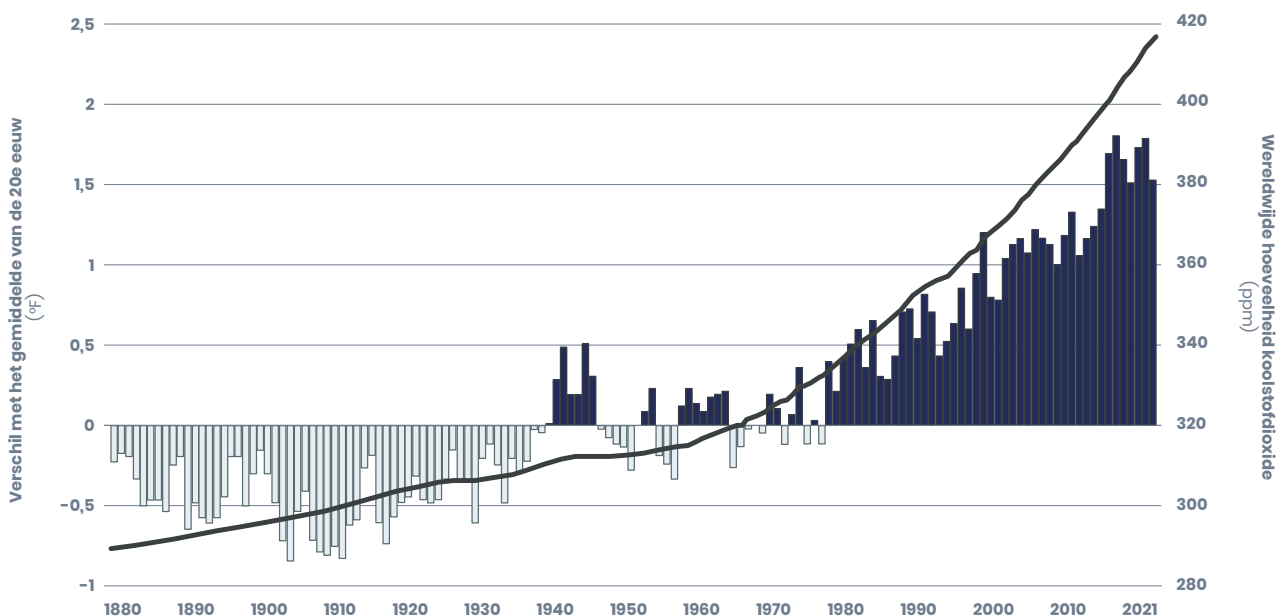
- Verenigde Naties

Dat de mens aan de oorsprong ligt van opwarming van de aarde is onmiskenbaar

Met de schadelijke koolstofuitstoot op het hoogste niveau in de menselijke geschiedenis stevent de wereld af op een ramp. De stijging van de mondiale temperatuur is zeer nauw gecorreleerd met de stijging van de uitstoot van broeikasgassen (afbeelding 2), en het grootste deel van de stijging van de CO₂-concentratie is te wijten aan de verbranding van fossiele brandstoffen. Dit betekent dat we **dringend een verband moeten leggen tussen bbp-groei en de toename van de broeikasgasemissies**. De snelste manier om dat te doen is onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen als belangrijkste energiebron drastisch te verminderen.

Afbeelding 2:

Veranderingen in de wereldwijde temperatuur en gemiddelde atmosferische koolstofdioxide (1880-2021)

Bron: NOAA Climate.gov, <https://www.climate.gov/media/13840>

Jaarlijkse temperatuur vergeleken met het gemiddelde van de twintigste eeuw (grijze en blauwe balken) van 1880-2021, gebaseerd op gegevens van NOAA NCEI, plus atmosferische kooldioxideconcentraties (zwarte lijn): 1880-1958 van [IAC](#), 1959-2019 van [NOAA ESRL](#). Originele grafiek door Dr. Howard Diamond (NOAA ARL), en aangepast door NOAA Climate.gov.

De olifant in de kamer: onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen

De noodzaak om **onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen drastisch te verminderen** wordt benadrukt door het Internationaal Energieagentschap (IEA) in zijn slotverklaring op de COP26. In haar rapport "Net Zero by 2050"⁴, waarin een economisch en technologisch haalbaar traject wordt voorgesteld om op koers te komen met ons koolstofbudget van 1,5 °C, stelt het **IEA duidelijk dat we de vraag naar steenkool tegen 2050 met 90%, olie met 75% en aardgas met 55% moeten verminderen (figuur 3).**

De elektriciteitsproductie levert nog steeds de grootste bijdrage aan de emissies, omdat zij afhankelijk is van fossiele brandstoffen. De

wereldwijde inspanningen moeten zo snel mogelijk gericht zijn op het koolstofvrij maken van energie, aangezien er reeds koolstofarme alternatieven bestaan en deze economisch levensvatbaar zijn – des te meer omdat het elektrificeren van moeilijk te ontmantelen sectoren een belangrijke hefboom voor het koolstofvrij maken is.

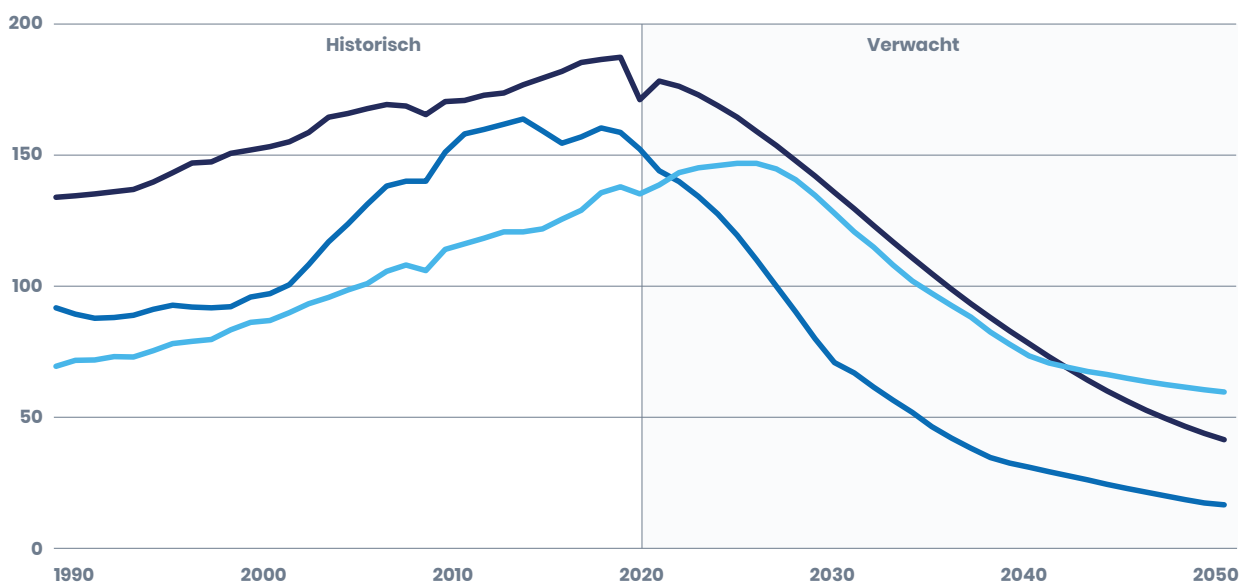
Het bereiken van een netto nulniveau in 2050 betekent dat onze elektriciteitssystemen een netto nulniveau moeten bereiken in 2040 of eerder, en zelfs 2035 voor de VS en Europa.

**Dit is over een tiental jaren.
Dat is morgen.**

Afbeelding 3:

Kolen-, olie- en aardgasproductie in het NZE-scenario (Net Zero Emissions by 2050)

— Olie — Steenkool — Aardgas

Bron: Internationaal Energieagentschap (2021), Net Zero tegen 2050, IEA, Parijs: Net Zero tegen 2050-scenario - Gegevensproduct - IEA. <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-product/net-zero-by-2050-scenario>, Licentie: Creative Commons Naamsvermelding CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

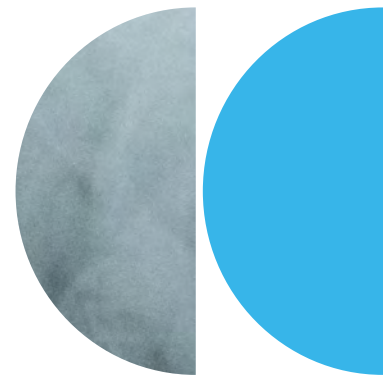
Klimaatactie is nu nodig. Morgen is het te laat

Alle rapporten wijzen op een duidelijke **code rood voor de mensheid**. Volgens het IPCC⁵ is er nu een 50-50 kans dat de opwarming van de aarde de komende twee decennia meer dan 1,5 °C zal bedragen. Dit betekent dat **tenzij er "onmiddellijke, snelle en grootschalige" maatregelen worden genomen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen**, de doelstelling om de opwarming van de aarde tegen het einde van de eeuw te beperken tot 1,5 °C of zelfs 2 °C, vóór 2040 buiten bereik zou kunnen zijn. Er is nog wat tijd om actie te ondernemen, maar het vereist onmiddellijke en drastische veranderingen, niet alleen in onze energiemix, maar ook in de manier waarop we produceren, consumeren en ons verplaatsen.

Wat betekent dit concreet? Om de opwarming van de aarde tot maximaal 1,5 °C te beperken – zoals in het akkoord van Parijs wordt gevraagd – moeten de broeikasgasemissies tegen 2050 netto nul bedragen, maar wat belangrijker is, **de broeikasgasemissies moeten zo snel mogelijk hun piek bereiken en tegen 2030 met 50% zijn verminderd**.

Actie is duur, maar niets doen kost nog veel meer

Zoals uit talrijke studies blijkt, zijn de kosten van niets doen veel hoger dan de kosten van nu handelen. Dit is opnieuw benadrukt door het Internationaal Monetair Fonds, dat onlangs schattingen aanhaalde dat **het bereiken van een netto nulniveau in 2050 een extra investering van 0,6%-1% van het jaarlijkse wereldwijde bbp zou betekenen** in de komende twee decennia, wat neerkomt op een cumulatieve 12-20 biljoen dollar. Is dit onwerkbaar? Nee. Ter vergelijking: de wereldeconomie is in 2020 met 4,3% gekrompen door de Covid-crisis. Dus dit is een kostenpost die we aankunnen.

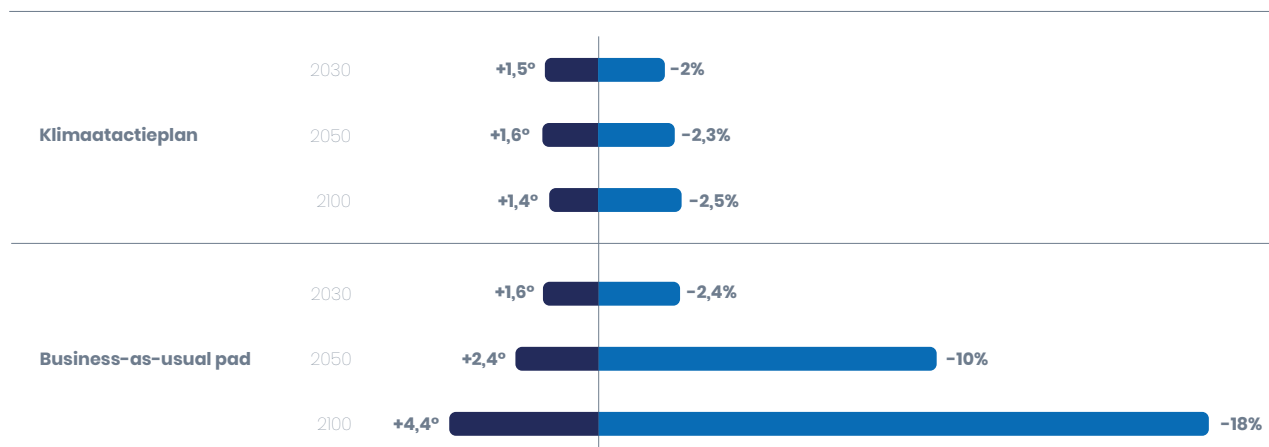
De kosten van niets doen zijn veel hoger dan de kosten van nu optreden.

Voortgaan op de huidige weg van "business as usual" zou leiden tot enorme wereldwijde economische verliezen. Een temperatuurstijging van 1,6 °C tegen 2030, 2,4 °C tegen 2050 en 4,4 °C tegen 2100 zou leiden tot een economische schade van 2,4% van het BBP tegen 2030, 10% tegen 2050 en 18% tegen 2100, volgens een peiling van Reuters onder klimaateconomen. Vastberaden klimaatmaatregelen daarentegen, die de temperatuurstijging beperken tot ongeveer 1,4 °C tegen het einde van de eeuw, zouden volgens dezelfde voorspellingen het verlies aan wereldwijde productie verminderen tot "slechts" 2,0% tegen 2030, 2,3% tegen 2050 en 2,5% tegen 2100.⁶

Afbeelding 4:

Wereldwijde economische kosten van klimaatverandering

- Temperatuurstijging
- Economische schade (% van wereldwijd bbp)

Bron: Reuters peilingen

Reuters peiling van klimaateconomen uitgevoerd 16 sept – 20 okt, 2021. Klimaatactieplan om de doelstellingen van de overeenkomst van Parijs te bereiken: zeer lage broeikasgasemissies SSP1-1.9. Business-as-usual pad: zeer hoge broeikasgasemissies SSP5-8.5

Deel II – Een afslag naar de groene klinkerweg.

Goed nieuws, overheden – en bedrijven – ondernemen actie. Slecht nieuws: wat momenteel wordt gedaan is nog steeds onvoldoende

Positief is dat de klimaatdringendheid is erkend – tot op zekere hoogte. Er is een duidelijke politieke verschuiving in de richting van krachtiger klimaatmaatregelen in de hele wereld, van overheden, bedrijven en beleggers.

Tot op heden hebben 195 partijen (die 98% van de broeikasgasemissies vertegenwoordigen) zich verbonden tot de **Overeenkomst van Parijs**, een juridisch bindend internationaal verdrag. Dit betekent dat zij zich ertoe hebben verbonden **hun emissies tegen 2030 met 45% te verminderen en tegen 2050 netto nul te bereiken**, d.w.z. de uitstoot van broeikasgassen zo dicht mogelijk bij nul te brengen, waarbij de resterende emissies opnieuw uit de atmosfeer worden opgenomen, bijvoorbeeld door oceanen en bossen. Momenteel heeft meer dan twee derde van de landen in de wereld zich verbonden tot een netto nuluitstoot, waaronder de landen met de hoogste uitstoot, zoals de VS (2050), China (2060) en Europa (2050).

Ook bedrijven steken de handen uit de mouwen: eind 2021 werkten meer dan 2.200 bedrijven, die meer dan een derde van de marktkapitalisatie van

de wereldeconomie vertegenwoordigen, samen met het Science Based Targets initiative (SBTi) aan het vaststellen van netto nuldoelstellingen. 400 bedrijven en organisaties hebben zich er zelfs toe verbonden om tegen 2040 koolstofvrij te zijn, d.w.z. om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs tien jaar eerder te bereiken (The Climate Pledge⁷).

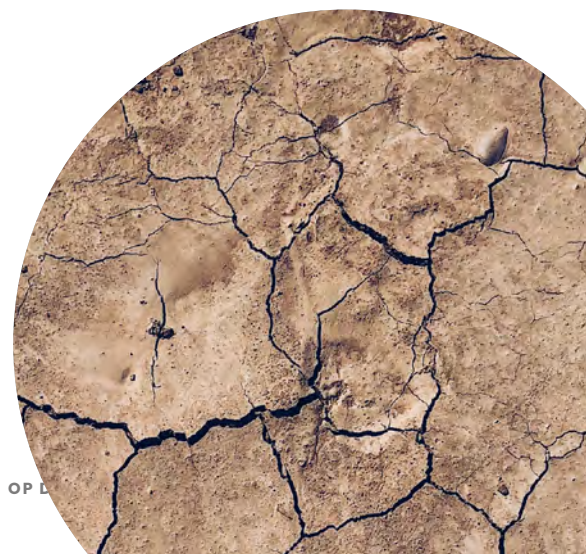
Hoewel dit bemoedigend lijkt, **blijft het zowel qua ambitie als qua uitvoering ontoereikend**. Zoals blijkt uit het in september 2021 gepubliceerde rapport van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC), **zijn de huidige nationaal vastgestelde bijdragen nog steeds onvoldoende om de temperatuurdoelstelling van de Overeenkomst van Parijs te halen**. De meegedeelde ambities voor eind 2020 wijzen op veranderingen in de totale emissies van deze landen van minder dan -1% in 2030 ten opzichte van 2010. Dit is ver verwijderd van de beoogde -45% die nodig is om de wereldwijde temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C⁸.

Onze verantwoordelijkheid als beleggers: de financieringskloof helpen overbruggen

Als onderdeel van de Overeenkomst van Parijs hebben de ontwikkelde landen toegezegd **USD 100 miljard per jaar** te besteden aan de financiering van de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering in ontwikkelingslanden. Helaas zijn we nog ver verwijderd van deze niveaus, die aanvankelijk werden gezien als een bodem, niet als een optimaal niveau, en die nu als zeer ontoereikend worden beschouwd.

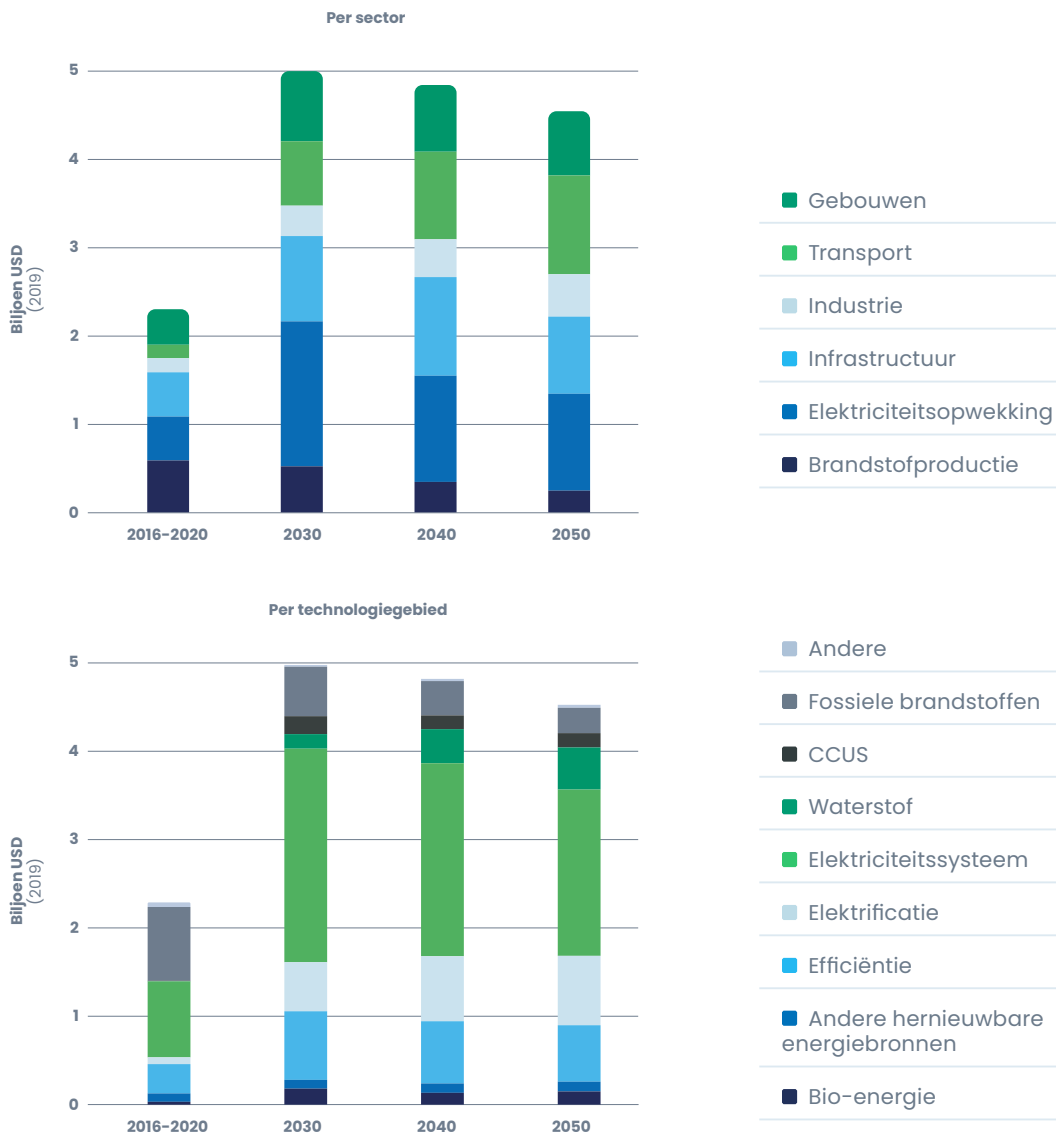
In zijn rapport "Net Zero by 2050" ⁹ schat het IEA dat de investeringen in de energietransitie moeten stijgen van iets meer dan 1 biljoen \$ in 2020 tot ongeveer 4 à 5 biljoen \$ per jaar in 2030. Kapitaalinvesteringen in fossiele brandstoffen, die ongeveer een derde van de totale energie-investeringen vertegenwoordigen, moeten tegen 2030 worden teruggebracht tot minder dan 10% (figuur 5).

Hoewel veel aandacht is besteed aan overheidsfinanciering, **is de privésector de sleutel tot de overgang van miljarden naar biljoenen**. In zijn rapport heeft het IEA geraamd dat "ongeveer 70% van de investeringen in schone energie in de komende tien jaar door particuliere ontwikkelaars, consumenten en financiers zal moeten worden gedaan"¹⁰. Groene financiering en nog belangrijker "vergroening" van de financiering is een absolute prioriteit als we het nodige kapitaal voor de energietransitie willen vrijmaken.

Afbeelding 5:

Jaarlijkse gemiddelde kapitaalinvestering in de NZE

Bron: "Internationaal Energieagentschap (2021), Net Zero by 2050, IEA, Parijs"

Groene financiering en nog belangrijker "vergroening" van de financiering is een absolute prioriteit als we het nodige kapitaal voor de energietransitie willen vrijmaken.

Klimaatverandering houdt zowel risico's als kansen in

Klimaatverandering genereert risico's, die in het algemeen worden gecategoriseerd als **fysische risico's** en **transitierisico's**.

- **Fysische risico's** zijn veranderingen in zowel weer als klimaat die de economie beïnvloeden. Zij kunnen acuut zijn (in verband met extreme weersomstandigheden zoals cyclonen of regenval) of chronisch (in verband met geleidelijke verschuivingen in het klimaat: temperatuurverandering of hogere zeespiegel); zij kunnen zich met een aanzienlijk tijdsverloop voordoen en de frequentie en de ernst van elk type risico kunnen aanzienlijk variëren en steeds moeilijker te voorspellen zijn. De locatie, timing en omvang van specifieke fysieke gebeurtenissen kunnen niet worden gecontroleerd.
- **Transitierisico's** zijn de maatschappelijke veranderingen die voortvloeien uit een overgang naar een koolstofarme economie. Zij kunnen ontstaan door veranderingen in het overheidsbeleid; innovatie en veranderingen in de betaalbaarheid van bestaande technologieën (bv. die hernieuwbare energie goedkoper maken of de verwijdering van atmosferische broeikasgasemissies mogelijk maken); of de stemming van investeerders en consumenten ten gunste van een groener milieu.

Merk op dat alle klimaatscenario's gepaard gaan met toenemende klimaatrisico's. Naarmate we de overgang versnellen, zullen we te maken krijgen met hogere transitierisico's, maar de fysische risico's zullen afnemen. Integendeel, hoe meer we maatregelen uitstellen, hoe minder we geconfronteerd zullen worden met transitierisico's; we zullen echter te maken krijgen met de veel grotere en duurdere fysische gevolgen van klimaatverandering, in de vorm van natuurrampen, hittegolven, stijging van de zeespiegel, enz.

Er is echter goed nieuws. Het overgrote deel van de technologieën die nodig zijn om tegen 2030 een vermindering van de broeikasgasemissies met 50% te bereiken, bestaat al en vele daarvan zijn al economisch concurrerend – of staan op het punt dat te bereiken –, waardoor aanzienlijke investeringsmogelijkheden ontstaan.

Laten we onze energiesystemen nemen, die een rol spelen bij het bereiken van netto nul. Hun overgang vereist grootschalige elektrificatie en vergroening van de elektriciteitsproductie. Het betekent ook een aanzienlijke toename van de flexibiliteit van de elektriciteitssystemen – slimmere netwerken, energieopslag – om een betrouwbare levering te waarborgen. Dit zal leiden tot een verdere versnelling van de inzet van alle beschikbare schone energietechnologieën

(hernieuwbare energie, energieopslag, slimmere netwerken enz.) – tussen nu en 2030. Hernieuwbare energie is, in de meeste regio's al economisch concurrerend. Terwijl de kosten van fotovoltaïsche zonne-energie (PV) en windenergie onlangs licht zijn gestegen als gevolg van hogere grondstof- en vervoersprijzen, is het concurrentievermogen van hernieuwbare energiebronnen verder verbeterd ten opzichte van fossiele brandstoffen, als gevolg van sterke stijgingen van de gas-, kolen- en olieprijsen. Dit schept aanzienlijke mogelijkheden voor bedrijven en investeerders. Maar regeringen moeten ook hun

rol spelen door te zorgen voor stabiele en aantrekkelijke kaders om de ontwikkeling van reeds rijpe koolstofarme technologieën te versnellen en innovatie te stimuleren in de nieuwe technologieën die na 2030 nodig zullen zijn. **Volgens het IEA bevindt ongeveer 50% van de technologieën die nodig zijn om onze wereld tegen 2050 naar netto nul te brengen zich momenteel in de demonstratie- of prototyp fase.** Dit is met name het geval voor sectoren die moeilijk kunnen worden opgeheven (bijvoorbeeld zware industrie, vervoer over lange afstanden).

Integratie van klimaat in de manier waarop we beleggen

Als, zoals het IPCC het formuleert, de aanpassing aan een traject van 1,5 °C "drastische veranderingen" vereist in de manier waarop onze economieën functioneren en in de manier waarop we produceren en consumeren, dan kan dat niet zonder ook de manier waarop we investeren te veranderen. Centrale banken en toezichthoudende instanties werken reeds aan de integratie van het klimaat in hun risicobeoordelingsmethoden en in de wijze waarop zij toezicht houden op en steun verlenen aan onze banksystemen.

Veel beleggers hebben gewerkt aan de integratie van de risicokant van klimaatverandering, meestal via transitierisico's en, wat minder vaak voorkomt, fysische risico's. Maar nu we op weg zijn naar netto nul, moeten we het klimaat **integreren als een beleggingsdoelstelling, niet alleen als een dreigend risico dat we moeten beperken.**

Het streven naar netto nul in 2050 en het streven naar een vermindering van de koolstofuitstoot met 50% in 2030 vereisen dat wij het klimaat als "beperkende" factor in onze beleggingsbeslissingen opnemen. We moeten onze "koolstofbudgetten" aanpassen op dezelfde manier als de wereld haar resterende koolstofbudget aanpast om de temperatuurstijging te beperken tot +1,5 °C. Dit nieuwe begrip "koolstofbudget" moet worden geïntegreerd in onze beleggingsdoelstellingen en op dezelfde manier worden verwerkt als "risicobudgetten", wat betekent dat een derde dimensie wordt toegevoegd aan de risicorendementsbalans.

Nu is het tijd voor beleggers om de daad bij het woord te voegen.

Deel III – Onze klimaatstrategie, voortbouwend op 15 jaar klimaatintegratie.

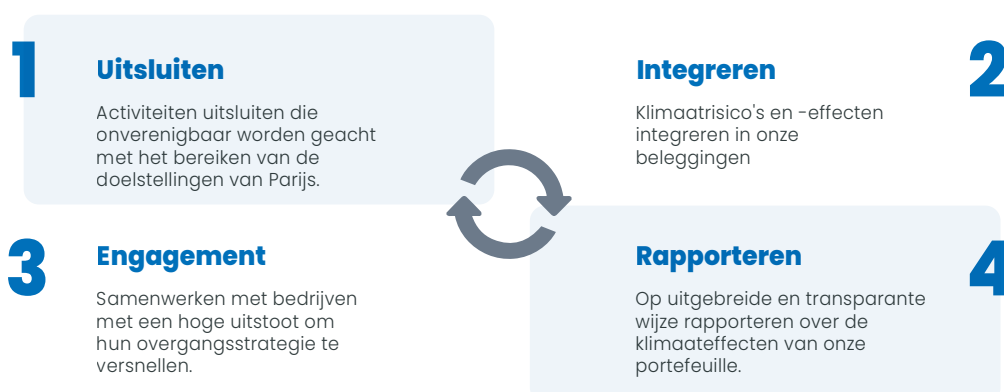
De beperking van en aanpassing aan klimaatverandering zijn al meer dan vijftien jaar stevig verankerd in de ESG-analyse van Candriam voor al haar duurzame beleggingsstrategieën. Wij zijn ook erkend als een **industriëleider op het gebied van klimaatrapportage** door het Principe voor Verantwoord Beleggen van de Verenigde Naties¹¹.

Sinds enkele jaren meten en publiceren wij de koolstofvoetafdruk van onze duurzame fondsen met de overkoepelende ambitie om de voetafdruk van deze strategieën geleidelijk te verminderen. In 2020 willen onze SRI-strategieën ¹² hun koolstofvoetafdruk met 30% **verminderen ten opzichte van hun benchmarks**.

Onze klimaataanpak is altijd gebaseerd geweest op vier complementaire pijlers:

Afbeelding 6:

De vier complementaire pijlers van onze klimaatstrategie

Bron: Candriam

1/ Het uitsluiten van activiteiten die onverenigbaar worden geacht met de doelstellingen van Parijs

De klimaatwetenschap en de scenario's zijn heel duidelijk: er is geen ruimte voor thermische kolen als we de doelstellingen van Parijs willen halen. Daarom hebben we besloten om in 2018 niet meer in steenkool te beleggen. De uitsluiting geldt voor alle ondernemingen die meer dan 5% van hun inkomsten uit kolengestookte elektriciteitsopwekking of kolenwinning halen, en voor ondernemingen die nieuwe projecten voor thermische kolen ontwikkelen.

Onze DVI-strategieën¹³ passen ook bijkomende uitsluitingen toe die gericht zijn op de olie- en gasector: alle bedrijven die meer dan 5% van hun

inkomsten halen uit de winning, de raffinage, het transport en de distributie van olie en gas, zowel conventioneel als niet-conventioneel, alsook bedrijven die meer dan 50% van hun inkomsten halen uit de levering van apparatuur die speciaal bestemd is voor de olie- & gasindustrie, zijn uitgesloten van de DVI-strategieën. Alleen bedrijven die een geloofwaardige decarbonisatiestrategie aantonen in overeenstemming met de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs volgens onze netto nul-analyse kunnen in aanmerking komen.

2/ Integreren van klimaatrisico's en gevolgen in onze beleggingen

Wij hebben verschillende instrumenten ontwikkeld om klimaatrisico's en de daarmee samenhangende effecten te beoordelen en hebben deze dimensies in onze investeringen geïntegreerd: koolstofmetriek, een instrument voor de analyse van transitierisico's en een analyse van de aanpassing aan de temperatuur.

Koolstofgraadmeters

We meten en integreren koolstofgraadmeters sinds 2018, te beginnen met SRI-strategieën en geleidelijk uit te breiden naar al onze beleggingsstrategieën waar koolstofberekening mogelijk en relevant is. Wij hebben ons eerst gericht op scope 1- en scope

2-emissies. Sinds begin 2023 zijn ook scope 3-emissies gemeten en volledige scopegegevens worden beschikbaar gesteld aan alle beleggingsteams.

Sinds 2020 streven de meeste van onze SRI-fondsen¹² ernaar hun koolstofvoetafdruk met ten minste 30% te verminderen ten opzichte van hun benchmark.

Transitierisico's

Klimaatrisicobeperking gaat veel verder dan het bestuderen van koolstofvoetafdrukken. Wij hebben een intern eigen model ontwikkeld om de specifieke overgangrisico's te beoordelen waarmee emittenten in sectoren met hoge risico's worden

Koolstofvoetafdruk versus koolstofintensiteit: **Wat is het verschil?**

"Carbon footprint" wordt gemeten als de totale hoeveelheid CO₂ die een bedrijf uitstoot (hetzij scope 1&2 of scope 1, 2 & 3), gedeeld door de marktkapitalisatie of ondernemingswaarde van het bedrijf. Het wordt uitgedrukt in t CO₂/M€ of \$ geïnvesteerd.

Het is een handige graadmeter voor beleggers omdat het het koolstofgehalte van investeringen op een eenvoudige manier weergeeft.

Aangezien marktkapitalisatie en ondernemingswaarde zeer volatiele maatstaven zijn, kunnen markteffecten leiden tot grote variaties in koolstofvoetafdrukken die niets te maken hebben met een vermindering van de hoeveelheid uitgestoten koolstof.

De gewogen gemiddelde koolstofintensiteit (WACI) wordt gemeten als de totale hoeveelheid CO₂ die door een bedrijf wordt uitgestoten (hetzij scope 1&2 of scope 1, 2 & 3 emissies), gedeeld door de inkomsten van het bedrijf. Het wordt uitgedrukt in t CO₂/M€ of \$ aan omzet.

Het is ongevoelig voor markteffecten en minder volatiel dan koolstofvoetafdrukken over korte perioden, omdat het is gebaseerd op inkomsten die elk jaar worden gerapporteerd.

Het "rekent" de emissies van een onderneming niet toe aan haar investeerders, en houdt alleen rekening met de koolstofintensiteit van de activiteit zelf. De WACI van een fonds is hetzelfde, of de belegger nu 1 miljoen euro of 1 miljard dollar investeert.

WACI is dus relevanter om bedrijven met elkaar te vergelijken, vooral binnen dezelfde sector, maar is minder geschikt voor beleggers die communiceren over hun eigen koolstofverantwoordelijkheid.

Bron: Candriam

geconfronteerd. Met dit instrument kunnen wij de ondernemingen identificeren die waarschijnlijk grote risico's lopen in verband met de overgang naar een netto nul uitstoot wereld, zoals het risico van gestrande activa of het risico dat hun bedrijfsvooruitzichten worden beïnvloed door klimaatregelgeving.

Het model combineert de expertise van ons ESG-team en ons kwantitatieve team. Het is gebaseerd op zowel de specifieke blootstelling van de onderneming aan transitierisico's, die verband houden met haar activiteiten en landen waar zij actief is, als haar beheer van klimaatrisico's.

Het Candriam-instrument voor de analyse van transitierisico's

Transitierisico's die betrekking hebben op de mogelijke financiële gevolgen voor bedrijven als gevolg van de koolstofarme overgang worden doorgaans ingedeeld in vier subcategorieën: risico's van veranderingen in de regelgeving, risico's van technologische veranderingen, risico's van evoluerende vraag en reputatierisico.

Ons eigen analyse-instrument identificeert en meet de transitierisico's waarmee bedrijven worden geconfronteerd. De analyse wordt uitgevoerd op het niveau van individuele emittenten en combineert twee dimensies:

- **De blootstelling aan transitierisico's**, die de beoordeling van de effecten van de activiteiten van de bedrijven op het klimaat combineert met de geografische voetafdruk van het bedrijf. De overgangsrisico's van de verschillende activiteiten lopen uiteen, afhankelijk van de plaats waar zij gevestigd zijn en de aard en snelheid van de overgang in elke regio of land.
- **De klimaatstrategie van ondernemingen**, die de kwaliteit en de geloofwaardigheid van de klimaatstrategie van ondernemingen beoordeelt en nagaat hoe zij hun transitierisico's beheren.

Wij combineren deze twee factoren om ondernemingen te rangschikken naar hun beheer van overgangsrisico's in vijf categorieën: Zeer onvoldoende / Onvoldoende / Gemiddeld / Goed / Uitstekend. **Deze beoordeling voedt onze beleggingsanalyse en wordt gebruikt om onze engagementinspanningen te richten:** wij geven voorrang aan de ondernemingen met de hoogste risico's.

Afbeelding 7:

Transitierisicomatrix

Bron: Candriam

Temperatuur afstemming

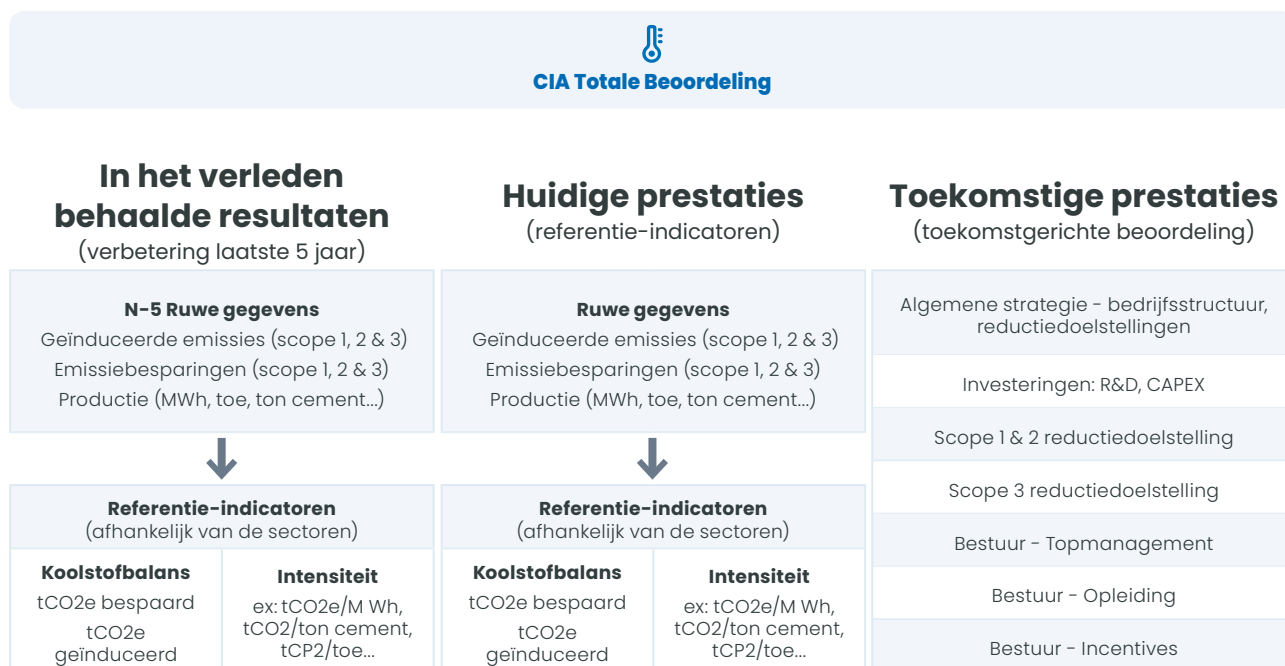
Wij hebben een samenwerkingsverband met Carbon4Finance dat ons helpt de temperatuurafstemming van een portefeuille te beoordelen, d.w.z. op welk klimaattraject de portefeuille is afgestemd.

Deze analyse is gebaseerd op zowel historische als prospectieve gegevens en stelt ons in staat het effect van elk bedrijf en de hele portefeuille te beoordelen op het streven naar een decarbonisatietraject dat de temperatuurstijging "ruim onder de 2 °C" houdt.

De Climate Impact Analytics (CIA) van Carbon4Finance is gebaseerd op een meting van de klimaatprestaties van het bedrijf, waarbij gebruik wordt gemaakt van de Sector Decarbonization Approach (SDA) die door het Science-Based Targets initiative (SBTi) wordt aanbevolen voor sectoren met een grote impact. Bovendien wordt het klimaateffect van de producten en diensten van het bedrijf beoordeeld via een gedetailleerde scope 3-analyse.

Afbeelding 8:

Carbon4Finance climate impact analysis framework

Bron: Carbon4Finance

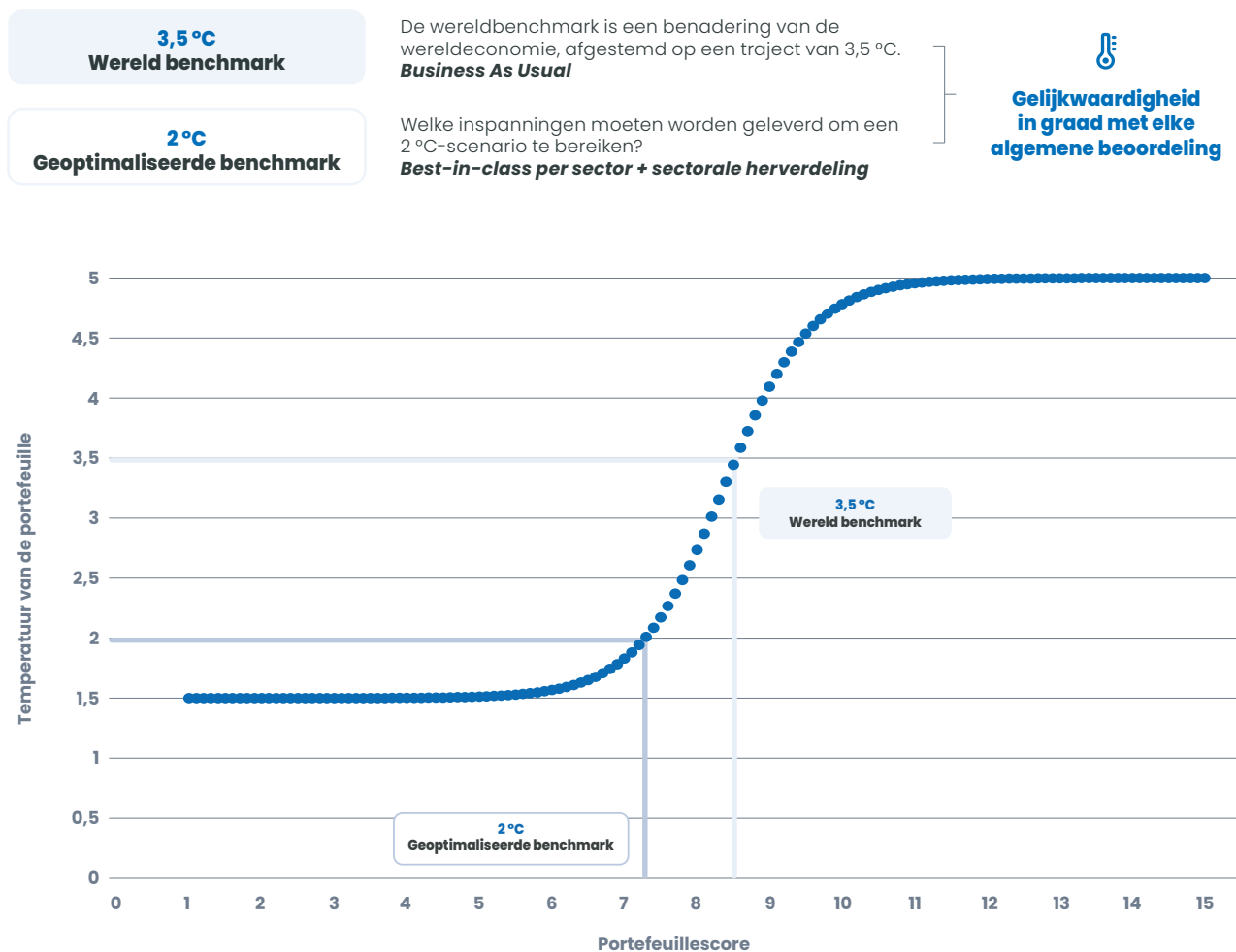
Elk bedrijf krijgt een cijfer tussen 1 en 15, naargelang de mate waarin het positief of negatief bijdraagt tot het bereiken van de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs (1-3 = Sterke bijdrage / 13-15= Onverenigbaar).

Deze analyse wordt vervolgens geaggregeerd op portefeuilleniveau om een temperatuur te verkrijgen die de mate van bijdrage van de portefeuille aan een koolstofarme economie weergeeft (de temperatuur varieert van +1,5 °C tot +6 °C, met als doel onder de 2 °C te blijven om in overeenstemming te zijn met de Overeenkomst van Parijs).

De gewogen gemiddelde portefeuille-klimaat score, berekend bij het samenvoegen van de klimaat score van de emittenten, wordt berekend tot portefeuilletemperatuur via de eigen klimaatvergelijking van C4F, zoals hieronder is aangegeven.

Afbeelding 9:

Berekening portefeuilletemperatuur

Bron: Candriam, C4F gegevens

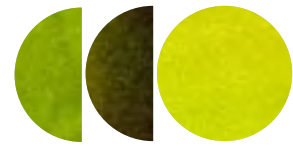
Temperatuur afstemming beoordeling: Voordelen en beperkingen

De beoordeling van de aanpassing aan de temperatuur is de afgelopen vijf jaar verbeterd, en wordt algemeen beschouwd als de meest geavanceerde manier om te beoordelen of een bedrijf of portefeuille is afgestemd op de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs.

De beoordeling van de aanpassing aan de temperatuur combineert gewoonlijk huidige en toekomstgerichte maatstaven om het decarbonisatietraject van de onderneming te evalueren en na te gaan in hoeverre dit te vergelijken is met een traject dat op Parijs is afgestemd. Afhankelijk van de methode kan deze beoordeling alleen gebaseerd zijn op verklaarde doelstellingen of ook een analyse omvatten van het vermogen van de onderneming om deze doelstellingen te bereiken (bestuur, strategie, investeringen). Het kan ook sectoraal agnostisch zijn - waarbij voor alle sectoren en alle bedrijven hetzelfde decarbonisatiepercentage wordt toegepast - of sectorspecifiek - waarbij sectorspecifieke decarbonisatietrajecten worden uitgestippeld op basis van de beschikbaarheid van technologie en economische factoren.

Hoewel temperatuurafstemming de meest verfijnde manier is om de afstemming op de doelstellingen van Parijs te beoordelen, is de belangrijkste beperking en uitdaging bij de beoordeling ervan het gebrek aan normen voor de methodologieën, hetgeen leidt tot zeer uiteenlopende resultaten wanneer voor dezelfde portefeuille verschillende methodologieën worden gebruikt. Daarom heeft het geen zin om de met verschillende methoden verkregen resultaten te vergelijken, en moet de vergelijking worden beperkt tot een fonds ten opzichte van zijn benchmark.

Volgens ons moet de beoordeling van de temperatuursafstemming per sector worden bekeken. Het moet ook de vastgestelde doelstellingen - op korte, middellange en lange termijn - omvatten, alsmede een analyse van het vermogen van de onderneming om die te bereiken (bestuur, strategie, investeringen). In sectoren met een hoog risico richten wij een groot deel van onze analyse op de beoordeling van de investeringsplannen op korte en middellange termijn, aangezien de huidige investeringsplannen de technologie en bedrijfsmix van morgen zijn.

Bijdragen aan het koolstofvrij maken van onze economieën vereist veel meer **more dan alleen kijken naar koolstofvoetafdruk**

Hoewel het verlagen van het koolstofgehalte van onze investeringen een centrale doelstelling is om netto nul te bereiken, kan dit niet de enige drijfveer zijn van een klimaatstrategie. Het koolstofvrij maken van een portefeuille is vrij eenvoudig, vooral wanneer alleen scope 1&2 in aanmerking wordt genomen: er moet gewoon worden afgestoten uit sectoren met een hoge uitstoot die cruciaal zijn voor de ecologische transitie (nutsbedrijven, vervoer, materialen) en er moet worden geïnvesteerd in sectoren die van nature een lage koolstofvoetafdruk hebben (media, telecom, farmaceutica, banken). Dit betekent echter niet dat investeringen worden gedecarboniseerd, maar dat investeringen *uit het klimaatvraagstuk* worden gehaald. Deze aanpak zal zeer weinig effect hebben op de vermindering van de reële emissies. Bijdragen aan het koolstofvrij maken van onze economieën vergt een veel verfijndere aanpak, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de koolstofvoetafdruk of -intensiteit, maar ook naar sectorspecifieke decarbonisatietrajecten, toekomstgerichte maatstaven zoals investeringen, of het percentage van de inkomsten in activiteiten die positief bijdragen aan de energietransitie.

3/ Samenwerken met bedrijven met hoge emissies om hun overgangsstrategie te versnellen

Individuele en gezamenlijke dialoog en actief stemmen staan centraal in onze beleggingsaanpak. Wij geloven in de kracht van de dialoog en het delen van beste praktijken om bedrijven te helpen verbeteren. Wij hechten bijzonder veel belang aan de samenhang tussen het ESG-advies, de uitkomst van de dialoog en de oriëntatie van onze stemmen.

De coördinatie van deze activiteiten wordt verzorgd door een toegewijd team van vijf mensen binnen de ESG-afdeling van Candriam, dat nauw samenwerkt met onze ESG-sector- of landenspecialisten en onze beleggingsteams. Wij betrekken ook steeds vaker externe stakeholders bij onze betrokkenheid activiteiten wanneer wij denken dat zij waardevolle inzichten kunnen brengen die ons kunnen helpen onze mening beter af te wegen.

Bij het bepalen van de prioriteiten voor het klimaatengagement aan de bedrijfszijde houden wij rekening met:

- emittenten met een zwak overgangsprofiel (eigen risicotransitiemodel), en/of nog steeds zeer koolstofintensief (Scope 1-2) of met grote Scope 3-emissies,
- emittenten in sectoren met grote belangen die grotendeels zijn blootgesteld aan fossiele brandstoffen,
- en de relatieve blootstelling van onze portefeuilles aan bovengenoemde emittenten.

In 2020–2021 hebben we met 867 bedrijven individueel en samengewerkt aan klimaatkwesties.

Wij gebruiken onze ervaring en invloed op engagement om de beste strategie te kiezen om onze doelen te bereiken. Wij combineren gewoonlijk een individuele en een gezamenlijke dialoog. Wij steunen de CDP Disclosure-campagne sinds 2004 en de SBTi sinds 2021. Candriam sloot zich in 2017 ook aan bij het CA100+ initiatief en is de afgelopen vijf jaar bijzonder actief geweest met vijf bedrijven uit voornamelijk de olie- & gas- en nutssector. Candriam draagt actief bij aan het "Paris-aligned Accounting" engagement geleid door IIGCC, dat zich onder meer baseert op de bijdragen van Carbon Tracker en streeft naar een afstemming van de boekhoudpraktijken op het Akkoord van Parijs (we zijn hoofdinvesteerder voor een bouwmaterialenbedrijf, evenals in een gesprek met Franse vertegenwoordigers van de "Big 4" accountantskantoren). In 2020/2021 zijn wij ook actief betrokken bij de financiële sector, zowel via een speciale IIGCC-werkgroep als via het ShareAction-initiatief, dat zich richt op banken en verzekeringsmaatschappijen die fossiele brandstoffen en met name steenkool en niet-conventionele energiebronnen steunen. Daarnaast maken wij ook gebruik van de directe dialoog. Zo hebben wij de afgelopen jaren een campagne gevoerd over financiën en klimaat.

Wij geloven dat meer transparantie zowel ondernemingen als belanghebbenden belangrijke instrumenten biedt om de aanpak van ondernemingen inzake klimaatrisico's grondig te beoordelen. Deze overtuiging is vanzelfsprekend geïntegreerd in ons stembeleid en heeft gevolgen voor onze aanpak:

- toezicht op klimaatrisico's op het niveau van de raad van bestuur,
- beloningsplannen,
- audits, financiële en niet-financiële verslaglegging,
- fusies, verkopen, splitsingen en overnames,
- Say-on-climate stemmen, en
- aandeelhoudersresoluties.

Wanneer de uitkomst van een engagement niet aan onze verwachtingen voldoet, overwegen wij bovendien mogelijke escalatiemaatregelen, waaronder verklaringen of vragen aan de AVA, maar ook het mede indienen van resoluties of het vooraf bekendmaken van stemintenties.

Desinvestering of engagement?

Wat is de meest efficiënte manier om aan te dringen op het koolstofvrij maken van sectoren en bedrijven met een hoge uitstoot: desinvestering of engagement?

Wij geloven dat zij elkaar niet uitsluiten. Deze twee benaderingen moeten elkaar immers versterken. Afstoting alleen, zonder dialoog met de betrokken ondernemingen, zal weinig effect hebben, althans niet rechtstreeks, op de verbetering van hun praktijken. Evenzo zal een engagement en dialoog alleen, zonder de mogelijkheid om af te stoten als de verbeteringen onvoldoende zijn, het engagement tandeloos maken.

Daarom gebruikt **onze klimaataanpak beide benaderingen**. Wij desinvesteren van activiteiten die onverenigbaar worden geacht met het bereiken van de doelstellingen van Parijs, en wij zullen ons desinvesteren van ondernemingen die onvoldoende ambitie of actie tonen in hun overgangsstrategie, ondanks het feit dat zij zich hebben ingespannen.

De overgang zal rechtvaardig zijn, of zal niet zijn

Wij stellen de kwestie van een rechtvaardige overgang aan de orde in onze engagementactiviteiten via individuele dialogen (bijvoorbeeld onze campagne voor 2019-20 over de Europese nutssector), via onze stem op Say-on-climate resoluties - waarbij een rechtvaardige overgang deel uitmaakt van de beoordelingscriteria - maar ook via diverse beleggersstatements gericht aan ondernemingen en overheden.

Het beleid en de strategieën van regeringen zijn van fundamenteel belang voor de rechtvaardige overgang naar koolstofarme economieën. Bedrijven zullen niet slagen in hun transitie als regeringen hen niet steunen, net als de meest kwetsbare mensen en economieën. Tot nu toe is onze betrokkenheid bij staten voornamelijk tot stand

gekomen via verklaringen van beleggers, zoals de Global Investor Statement on Climate (nu Investor Agenda Statement) die wij in 2017 mede hebben ondertekend. Meer recentelijk hebben initiatieven zoals het Investors Policy Dialogue on Deforestation (IPDD)-initiatief, dat wij sinds 2020 steunen, aangetoond dat het mogelijk is actiever met staten samen te werken. Candriam is bereid aan meer van dit soort initiatieven deel te nemen.

Ten slotte onze stakeholders verwachten dat wij op transparante wijze verslag uitbrengen over onze engagementactiviteiten en de resultaten daarvan. Daarom brengen wij regelmatig verslag uit over zowel [onze dialoog als onze stemactiviteiten](#), en maken wij doorlopend onze stemmingen bekend ([VDS Dashboard](#)).

4/ Uitgebreide en transparante rapportage over de klimaateffecten van onze portefeuille

Sinds 2018 maken we de koolstofuitstoot van al onze duurzame strategieën bekend (met uitzondering van onze strategieën voor obligaties uit opkomende markten en vermogensallocatie vanwege methodologische beperkingen), met de overkoepelende ambitie om de voetafdruk van deze strategieën van jaar tot jaar te verminderen. Candriam heeft specifieke indicatoren vastgesteld om de prestaties van de ondernemingen op het gebied van de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering te beoordelen, zowel op operationeel niveau als op het niveau van de investeringen. Wij publiceren scope 1- en 2-emissies voor verschillende beleggingsfondsen en specifieke klimaatveranderingsindicatoren voor specifieke institutionele mandaten. Afhankelijk van de strategie worden de volgende statistieken op fondsniveau bekendgemaakt:

- Koolstofafdruk
- Koolstofintensiteit
- Gewogen gemiddelde koolstofintensiteit
- Temperatuur afstemming

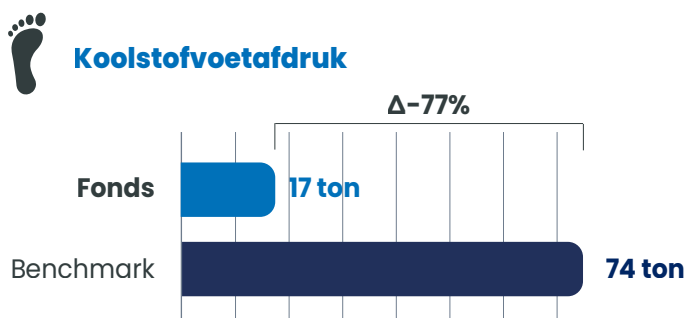
- Blootstelling aan groene activiteiten
- Blootstelling aan fossiele brandstoffen
- Blootstelling aan koolstofgerelateerde activa in de elektriciteitssector
- Productie van hernieuwbare energie

De kwaliteit en transparantie van onze klimaatprestaties zullen verder worden verbeterd door geleidelijk scope 3-emissies te integreren en onze maatstaf voor groen aandeel af te stemmen op de Milieutaxonomie van de EU.

Bovendien verbeteren wij voortdurend onze verslagen voor meer transparantie. Wij hebben samen met onze dataleveranciers hard gewerkt om de dekkingsgraad te verbeteren, met name voor moeilijkere beleggingscategorieën zoals high yield of opkomende markten. Ook willen wij een stap verder gaan in transparantie door beleggers duidelijkere effectindicatoren en de reële gevolgen ervan te verstrekken, zoals hieronder wordt geïllustreerd:

Afbeelding 10:

Voorbeeld: Rapportage over de koolstofvoetafdruk van een fonds

Ton CO₂eq per miljoen € geïnvesteerd in fonds/benchmark

Het verschil in koolstofvoetafdruk komt overeen met:

30
Heen- en terugreizen
Brussel- New-York

Emissies
geproduceerd door
36
auto's per jaar

Bron: Candriam

Deel IV

Deel IV – Onze netto nul-strategie: schakelen in ons klimaatengagement.

2021 was een mijlpaal voor onze klimaatstrategie, want **we stelden ons tot doel om tegen 2050 voor al onze activiteiten netto nul te worden**, in overeenstemming met de doelstellingen van Parijs. Wij zijn in november 2021 toegetreden tot het Net Zero Asset Manager Initiative (NZAMI). Het NZAMI verenigt vermogensbeheerders (301 per 31 december 2022¹⁴) die zich ertoe verbinden de doelstelling van netto nul broeikasgasemissies tegen 2050 of vroeger te ondersteunen, overeenkomstig de wereldwijde inspanningen om de opwarming tot 1,5 °C te beperken.

Als onderdeel van dit engagement hebben wij onze huidige klimaataanpak verbeterd en stellen wij nieuwe klimaatdoelstellingen vast.

Wij hebben de initiële perimeter van onze Net Zero-verbintenis bepaald, rekening houdend met zowel de mate van invloed – d.w.z. eigendom van de onderneming – als de ESG-positionering van onze strategieën. **Onze initiële netto nul omtrek is goed voor 60,5% van onze Candriam artikel 8 & 9 open-end fondsen.** Het vertegenwoordigt **17% van onze totale AuM** en ons doel is dit geleidelijk uit te breiden tot 100% in 2050.

Afbeelding 11:

Net Zero inbedden in de kern van onze duurzame beleggingsstrategie

Engagement

2030 doelstelling: dialoog aangaan met bedrijven die verantwoordelijk zijn voor ten minste 70% van onze gefinancierde emissies

Toegewijd aan netto nul in 2050

Onze beleggingen afstemmen op netto nul

2030 doelstelling: ten minste 50% van onze gefinancierde emissies afkomstig zijn van bedrijven die zijn beoordeeld als "Netto nul" of "afgestemd op netto nul trajecten"

Emissiereductiedoelstellingen

2030 doelstelling: vermindering van onze gemiddelde WACI met ten minste 50%

Financiering van de ecologische transitie

2030 doelstelling: het meten en maximaliseren van het aandeel van onze beleggingen dat positief bijdraagt aan de transitie

Bron: Candriam

1/ Actief engagement

Engagement staat centraal in ons streven naar netto nul, omdat het de beoordeling van emittenten over het klimaat verder verbetert en deze beleggers beïnvloedt in de richting van een meer systematische integratie van klimaatrisico's en -kansen in hun strategische beslissingen. Het is een van de krachtigste manieren om echte resultaten te creëren.

Wij stellen doelstellingen en prioriteiten vast voor ons klimaatengagement, rekening houdend met drie factoren:

- emittenten met een zwak overgangsprofiel (eigen risicotransitiemodel), en/of nog steeds zeer koolstofintensief (Scope 1-2) of met grote Scope 3-emissies,
- emittenten in sectoren met grote belangen die grotendeels zijn blootgesteld aan fossiele brandstoffen,
- relatieve blootstelling van onze beheerde portefeuilles aan bovengenoemde emittenten.

Wij hebben ons ten doel gesteld om tegen 2030 rechtstreeks of samen te werken met emittenten die verantwoordelijk zijn voor ten minste 70% van onze gefinancierde emissies. We richten ons in eerste instantie op de 40 grootste bijdragers aan onze koolstofintensiteit, met als doel 100 bedrijven te bereiken tegen 2030. Wij zullen jaarlijks verslag uitbrengen over onze vooruitgang en de resultaten van ons engagement.

Ons doel is bedrijven aan te moedigen publiekelijk te rapporteren over hoe zij zich aanpassen aan een traject van 1,5 °C, en een dergelijke aanpassing te ondersteunen. Naast een eventuele netto nul-verbintenis en Scope 1-2-3 bekendmaking van absolute emissies, zullen wij hen aanmoedigen inzicht te verschaffen in de wijze waarop hun doelstellingen op korte en middellange termijn zijn afgestemd op een wetenschappelijk erkende 1,5 °C traject. Wij verwachten met name dat emittenten toelichten hoe hun strategie en hun investeringsplan hun engagement voor koolstofarme ontwikkeling dienen. Voor elk geïdentificeerd engagementdoel stellen wij een getimed actieplan op met precieze doelstellingen. Om de vooruitgang en de resultaten te meten, hebben wij een kader ontwikkeld dat de NZIF-volwassenheidsschaal voor afstemming weerspiegelt (NZIF: Net Zero Investment Framework).

Onze engagementbenadering kan verschillen afhankelijk van het doelwit, de context, onze geschiedenis van dialoog en onze pressiemiddelen. In de meeste gevallen combineren wij direct en collectief engagement, en overwegen wij alleen escalatiemaatregelen wanneer de resultaten van de betrokkenheid achterblijven bij onze oorspronkelijke verwachtingen. Dergelijke maatregelen worden genomen in volledige samenwerking met onze fondsbeheerders.

Afbeelding 12:

Criteria om de afstemming van bedrijven op Parijs te beoordelen

Hogere impact bedrijven: criteria 1-6	Bedrijven met een lagere impact: criteria 2,3,4	1. Ambitie: Een langetermijndoelstelling voor 2050 die strookt met het bereiken van een globale netto nul.
		2. Doelstellingen: Emissiereductiedoelstelling op korte en middellange termijn (scope 1, 2 en materiële scope 3).
		3. Emissieprestaties: Huidige prestaties van de emissie-intensiteit (scope 1, 2 en materiële scope 3) ten opzichte van de doelstellingen.
		4. Openbaarmaking: Openbaarmaking van scope 1, 2 en materiële scope 3 emissies.
		5. Decarbonisatiestrategie: Een becijferd plan met de maatregelen die zullen worden genomen-doelstellingen te halen, het aandeel van groene inkomsten en, indien relevant, de toename van groene inkomsten.
		6. Afstemming van de kapitaaltoewijzing: Een duidelijk bewijs dat de kapitaaluitgaven van het bedrijf consistent zijn met het bereiken van netto nul emissies tegen 2050.
Waar mogelijk moeten aanvullende criteria worden opgenomen, aangezien de beschikbaarheid van gegevens		7. Betrokkenheid bij het klimaatbeleid: Het bedrijf heeft een op het Parijs-akkoord afgestemd klimaatlobby-standpunt en toont aan dat zijn directe en indirecte lobbyactiviteiten op elkaar zijn afgestemd.
		8. Klimaatbeheer: Duidelijk toezicht op de planning van de netto nul overgang en beloning van bestuurders gekoppeld aan het halen van doelstellingen en de overgang.
		9. Rechtvaardige overgang: Het bedrijf houdt rekening met de gevolgen van de overgang naar een koolstofarm bedrijfsmodel voor zijn werknemers en gemeenschappen.
		10. Klimaatrisico en -rekeningen: De onderneming geeft via TCFD Reporting informatie over risico's in verband met de overgang en verwerkt deze risico's in haar jaarrekeningen.

Bron: IIGCC

Ons stembeleid is een natuurlijke voortzetting van ons engagementsbeleid. Wij analyseren systematisch elke klimaatresolutie en een mogelijke sanctiestemming tegen bestuurders of accountants. We willen dat onze stemmen onze mening weergeven over de manier waarop bedrijven de belangrijkste klimaatuitdagingen aangaan.

Wat de overheden betreft, is betrokkenheid bij het klimaat essentieel. Wij streven ernaar onze natuurlijke koolstofputten te beschermen en handelen ter bevordering van hernieuwbare alternatieven voor fossiele brandstoffen, waarbij wij innovatie en verandering van consumptiepatronen ondersteunen. Wij wensen deel te nemen aan een heroverweging van de industrialisering en de handel om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen, aangezien zij de sleutel zijn tot een doeltreffende energietransitie. Bovendien is er geen overgang zonder een rechtvaardige overgang, wat betekent dat ons klimaatengagement een sociale component omvat, die de meest blootgestelde of kwetsbare delen van de bevolking ondersteunt, alsook duurzamere consumptiepatronen.

Engagement met financiële instellingen is even zinvol, omdat kapitaalstromen moeten worden gericht op projecten die aansluiten bij de ambities uit de Overeenkomst van Parijs.

2/ Onze investeringen afstemmen op netto nul

Als we ons alleen richten op het verkleinen van onze koolstofvoetafdruk is de kans groot dat het klimaatvraagstuk weinig zal opleveren. Hoe komt dat? Omdat dit waarschijnlijk zal leiden tot het bevoordelen van sectoren en activiteiten met de laagste koolstofvoetafdruk, d.w.z. over het algemeen

de sectoren die niet bijdragen aan de transitie. Daarom is het absoluut cruciaal om ons te richten op investeringen in bedrijven met een hoge inzet die een positieve bijdrage leveren of hun bedrijven omvormen om op geloofwaardige wijze aan te sluiten bij de netto nuldoelstellingen.

Afbeelding 13:

Eigen net-nul uitlijningskader

Ambitie	Langetermijndoelstelling voor 2050 in overeenstemming met het bereiken van netto nul	<i>Heeft de onderneming een relevante netto nul-doelstelling vastgesteld?</i>
Doelstellingen	Emissiereductiedoelstelling op korte en middellange termijn (scope 1, 2 en materiële scope 3)	<i>Heeft de onderneming voor 2030 emissiereductiedoelstellingen vastgesteld in zowel relatieve als absolute termen voor haar volledige relevante scope van emissies?</i>
Emissieprestaties	Huidige prestaties van de emissie-intensiteit (scope 1, 2 en materiële scope 3) ten opzichte van de doelstellingen	<i>Wat zijn de huidige emissieniveaus van het bedrijf en hoe verhouden die zich tot het decarbonisatiepad van de desbetreffende sector en tot die van gelijken?</i>
Openbaarmaking	Openbaarmaking van scope 1, 2 en materiële scope 3 emissies	<i>Maakt het bedrijf de volledige scope van zijn emissies bekend? Wat is de kwaliteit en volledigheid van de openbaarmaking van scope 3-emissies?</i>
Decarbonisatiestrategie	Becijferd plan met de maatregelen die zullen worden genomen om de BKG-doelstellingen te bereiken	<i>Wat zijn de kwaliteit en de geloofwaardigheid van het decarbonisatieplan van het bedrijf? Is het plan voldoende transparant over de aard en de bijdrage van de koolstofarme hefboomen?</i>
Afstemming van de kapitaalallocatie	Duidelijk bewijs dat de kapitaaluitgaven van het bedrijf verenigbaar zijn met het bereiken van netto nul emissies tegen 2050	<i>Verstrekt de onderneming voldoende informatie over haar kapitaalallocatieplannen? Zijn de investeringsplannen afgestemd op de decarboniseringsstrategie en een traject van 1,5 °C?</i>
Klimaatbeleidengagement	Beoordeling van de klimaatlobbypositie en de afstemming van directe en indirecte lobbyactiviteiten	<i>Geeft de onderneming voldoende openheid van zaken over haar klimaatlobbyactiviteiten? Zijn deze inspanningen afgestemd op de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs?</i>
Klimaatbeheer	Toezicht op de planning van de netto nul overgang, en beloning van bestuurders gekoppeld aan het behalen van doelstellingen en de overgang	<i>Heeft de onderneming een relevante governance van haar klimaatstrategie ingesteld met ownership op het hoogste niveau? Zijn de beloningsplannen en andere prestatieprikkels afgestemd op de klimaatdoelstellingen?</i>
Rechtvaardige overgang	Aandacht voor de gevolgen van de overgang naar een koolstofarm bedrijfsmodel voor werknemers en gemeenschappen	<i>Houdt de onderneming rekening met de gevolgen van de overgang naar koolstofarme activiteiten voor haar stakeholders? Welke maatregelen heeft het bedrijf genomen om de negatieve gevolgen voor werknemers en lokale gemeenschappen tot een minimum te beperken?</i>
Klimaatrisico en -rekeningen	Informatieverschaffing over risico's in verband met de overgang via TCFD-rapportage en integratie van klimaatrisico's in jaarrekeningen	<i>Heeft de onderneming het klimaat geïntegreerd in haar risicobeheerssystemen en boekhoudpraktijken? Verstrekt de onderneming voldoende informatie om de veerkracht van haar bedrijf en strategie bij verschillende klimaatscenario's, waaronder die van Parijs, te beoordelen? Hebben klimaatoverwegingen deel uitgemaakt van de verificatie door de accountants van de verschillende risico's en boekhoudkundige kwesties?</i>

Bron: Candriam gebaseerd op het IIGCC-kader

Dit vereist een systematische beoordeling van de manier waarop bedrijven de klimaattransitie aanpakken, met name de bedrijven die een sleutelrol spelen in de transitie. Wij ontwikkelen eigen sectorspecifieke kaders voor net zero alignment die ons zullen helpen bedrijven te positioneren op de afstemming van een netto nul volwassenheidsschaal. Dit is dezelfde beoordeling die ons helpt onze inspanningen op het gebied van klimaatbetrokkenheid te richten en ons klimaatstembeleid te sturen.

Alle ondernemingen die actief zijn in sectoren waar veel op het spel staat, zullen worden geanalyseerd op deze volwassenheidsschaal voor afstemming. Deze beoordeling zal leiden tot een indeling van de ondernemingen in vijf categorieën:

Netto nul bereiken	Huidige emissies op/nabij 2050 netto nul niveau + investeringsplan/bedrijfsmodel in lijn met netto nul
Afgestemd op netto nul traject	Bedrijven die relevante doelstellingen en uitvoeringsplannen hebben vastgesteld om zich aan te passen aan het netto nulpad
Afstemming op het netto nul traject	Bedrijven die relevante doelstellingen hebben vastgesteld, maar nog geen uitvoeringsplannen hebben om zich aan te passen aan het "net zero"-traject
Toegewijd aan afstemming	Ondernemingen die zich hebben verbonden tot netto nul in 2050, maar geen relevante doelstellingen en actieplan voor de korte en middellange termijn hebben vastgesteld
Niet afgestemd / onverenigbaar	Ondernemingen die zich niet hebben verbonden tot netto nul en/of waarvan de activiteiten onverenigbaar zijn met het bereiken van netto nul tegen 2050

Deze beoordeling zal onze op Parijs afgestemde investeringsstrategieën versterken en uitbreiden, onze beleggingsbeslissingen onderbouwen en onze inspanningen op het gebied van engagement sturen.

Wij hebben ons ten doel gesteld om tegen 2030 ten minste 50% van onze gefinancierde emissies afkomstig te laten zijn van bedrijven die als "netto nul" of "afgestemd op een netto nul traject" worden beoordeeld. De overige 50% zijn onze prioritaire doelstellingen. Wij zullen jaarlijks verslag uitbrengen over deze vooruitgang.

3/ Het decarboniseren van onze portefeuilles

Naast onze deelname aan het NZAMI, dat ons verplicht om tegen 2050 netto nul te zijn, hebben wij ons ten doel gesteld om **de koolstofintensiteit** (gemeten als gewogen gemiddelde koolstofintensiteit) **van onze portefeuilles tegen 2030 met 50% te verminderen** op onze netto nul-perimeter.

De initiële WACI van onze netto nul-perimeter was 109t CO₂/m\$ aan inkomsten in 2019.

Onze doelstelling is om tegen 2030 54,5 ton CO₂/m\$ inkomsten te bereiken.

Per 31 december 2022 hebben we een WACI bereikt van **78,09 t CO₂/m\$ opbrengsten**.

Dit is een vermindering van **27,3%** bij dezelfde fondsomvang (AuM 2022) en een vermindering van **17,4%** zonder aanpassing voor de evolutie van de AuM.

Uitvoering van ons engagement voor een koolstofarme economie

Wij hebben drie verschillende methoden gekozen om aan te tonen dat onze investeringen in overeenstemming zijn met een op Parijs afgestemd netto nul-doel. Deze drie methoden maken het mogelijk zich aan te passen aan de verscheidenheid van onze beleggingsstrategieën (sectoraal gediversifieerd, thematisch, kwantitatief...) en hun klimaatpositionering:

- **Vermindering van de emissie-intensiteit: vermindering van de gewogen gemiddelde koolstofintensiteit (WACI) van de portefeuille met 50% tussen 2019 en 2030.**

Wij verwijzen naar een absolute inkrimping van de WACI van de portefeuille zelf, niet naar een relatieve benchmark of het nemen van een benchmarktraject als referentie. Aangezien veel van de fondsen in onze Net Zero perimeter al goed zijn gedecarboniseerd, zou een op benchmarks gebaseerde aanpak onze decarbonisatiedoelstellingen hebben verwaterd en zouden veel fondsen zeer weinig hebben moeten doen om in lijn te zijn met Net Zero.

Wij meten momenteel de koolstofintensiteit op basis van Scope 1- en 2-emissies en integreren geleidelijk Scope 3. De meting van Scope 3-emissies zal systematisch worden opgenomen in onze beleggingssystemen en rapportage tegen 2023. Wij zijn van plan om tegen 2024 scope 3 emissies op te nemen in onze klimaatdoelstellingen.

- **Aanpassing aan de temperatuur: verlaging van de portefeuilleteperatuur tot minder dan 2 °C in 2030.**

Wij gebruiken temperatuurgraadmeters die de huidige en toekomstgerichte klimaatprestaties en -doelstellingen omvatten. De temperatuurmeting gaat verder dan referentiekaders zoals SBTi, omdat niet alleen wordt gekeken naar de doelstellingen, maar ook naar het vermogen van de onderneming om deze te bereiken, waarbij wordt gekeken naar klimaatbeheer, strategische planning en kapitaalallocatie.

- **EU-klimaatbenchmark: verlaging van de gewogen gemiddelde koolstofintensiteit (WACI) van de portefeuille tot onder het niveau van de relevante benchmark van het fonds in Parijs.**

Fondsen die reeds een gewogen koolstofintensiteit hebben die lager is dan de WACI van hun relevante benchmark in Parijs, worden beschouwd als zijnde reeds afgestemd op een netto nultraject.

Wij zullen jaarlijks verslag uitbrengen over de vooruitgang die wij hebben geboekt bij de verwezenlijking van onze doelstellingen om de emissie-intensiteit met 50% te verminderen, waarbij wij zo nodig externe factoren zullen isoleren om onze decarbonisatieprestaties volledig weer te geven.

4/ Bevordering van groene financiering en financiering de ecologische overgang

In lijn met onze netto nul strategie zet Candriam zich in om groene financiering te bevorderen en de ecologische transitie te financieren. Wij streven deze doelstellingen actief na via verschillende wegen:

Klimaatgerichte beleggingsstrategieën

Candriam beheert een reeks thematische, milieustrategieën die rechtstreeks gericht zijn op klimaataangelegenheden. Daartoe behoren bijvoorbeeld onze strategieën voor klimaatactie, circulaire economie en toekomstige mobiliteit,

die erop gericht zijn innovatieve oplossingen voor klimaatuitdagingen te vinden en daarin te investeren, met inbegrip van technologieën die de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering nu en in de toekomst ondersteunen. Wij werken voortdurend aan de uitbreiding van ons klimaatgerichte beleggingsaanbod en zoeken naar mogelijkheden om wezenlijk bij te dragen aan klimaatoplossingen in alle activaklassen.

Inzet voor groene obligaties

Candriam heeft ook strategieën ontwikkeld die in groene obligaties beleggen en heeft de relevante expertise opgebouwd in zowel de ESG-analyse als de financiële analyse van dergelijke instrumenten. Met deze beleggingen willen wij groene activiteiten financieren die een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de ecologische transitie. Voor verschillende vastrentende strategieën hebben wij concrete key performance indicators (KPI's) vastgesteld in de vorm van minimale allocaties aan groene obligaties. Dergelijke KPI's worden toegepast in een aantal wereldwijde en euro-, bedrijfs- en staatsobligatiestrategieën, wat een voorbeeld is van onze inzet voor de financiering van de ecologische transitie.

Metten en rapporteren van bijdragen aan het vergroenen van de economie

Het is onze overtuiging dat het grondig volgen en begrijpen van de bijdragen van onze beleggingen aan klimaataangelegenheden essentieel is. Daarom besteedt Candriam aanzienlijke middelen aan het meten en rapporteren van de bijdragen van haarbeleggingen aan klimaataangelegenheden.

Wij hebben verschillende indicatoren ingevoerd, bijvoorbeeld vermeden CO₂-uitstoot en groen aandeel, om de vooruitgang inzake klimaatdoelstellingen te volgen en het aandeel van onze investeringen dat positief bijdraagt tot de overgang te beoordelen. Voorts hebben wij richtsnoeren voor wettelijke rapportage geïntegreerd, zoals de Sustainable Finance Disclosure Regulation en haar verwijzingen naar de EU-taxonomie. Wij streven naar een duidelijke, transparante en gemakkelijk te begrijpen rapportage en besteden bijzondere aandacht aan de kwaliteit en de materialiteit van de gegevens die voor de berekening van elke indicator worden gebruikt.

Bevordering van groene financiering buiten onze beleggingen

Wij geloven dat onze rol in het bevorderen van groene financiering verder gaat dan onze beleggingsactiviteiten. Onze afdeling ESG Investments & Research verricht en publiceert dan ook deskundig onderzoek naar de ecologische transitie en organiseert evenementen, zoals rondetafelgesprekken en conferenties, waardoor beleggers meer inzicht krijgen in de rol die financiën spelen bij het faciliteren van deze transitie. Bovendien heeft Candriam verschillende partnerschappen ontwikkeld met gerenommeerde academische instellingen om het onderzoek naar milieukwesties te bevorderen en biedt Candriam een openbaar, gratis opleidingsprogramma over duurzaam beleggen aan, met onder meer referentiemateriaal over klimaataangelegenheden.

De volgende stappen.

Wij hebben ons ertoe verbonden om tegen 2050 netto nul te zijn. Het is inderdaad een ambitie op lange termijn, maar het heeft nu al belangrijke gevolgen voor de manier waarop wij het klimaat in onze investeringen integreren.

Ten eerste omdat wij een koolstofbudget integreren in het hart van onze beleggingsprocessen. En we zullen nog veel verder gaan door systematisch een netto nul-"sanity check" uit te voeren wanneer we beleggen in sectoren waar veel op het spel staat voor het klimaat. Vanaf 2023 zijn wij van plan een reeks instrumenten en oplossingen uit te rollen waarmee alle aspecten van de klimaatprestaties van onze investeringen in real time kunnen worden gevolgd.

Een van onze belangrijkste doelstellingen voor de komende twee jaar is natuurlijk ook om de perimeter van onze netto nul-verbintenis te vergroten. We zijn begonnen met het "gemakkelijke" deel, de fondsen van Candriam, waarop we rechtstreeks invloed hebben. Nu moeten wij een uitgebreide dialoog voeren met onze cliënten en partners om deze perimeter veel verder te vergroten dan de huidige 17% van de AuM.

Ten slotte is onze belangrijkste doelstelling het bieden en handhaven van een zeer hoog niveau van transparantie over wat we doen en waarom we de dingen doen zoals we ze doen. We hebben duidelijke, consistente en ambitieuze normen nodig bij het vaststellen van de netto-nulverbintenissen en -doelstellingen, om greenwashing te voorkomen, maar nog belangrijker, om ervoor te zorgen dat de netto-nulverbintenissen worden omgezet in echte decarbonisatie. Wij zullen in dit verband blijven pleiten voor het hoogste ambitieniveau.

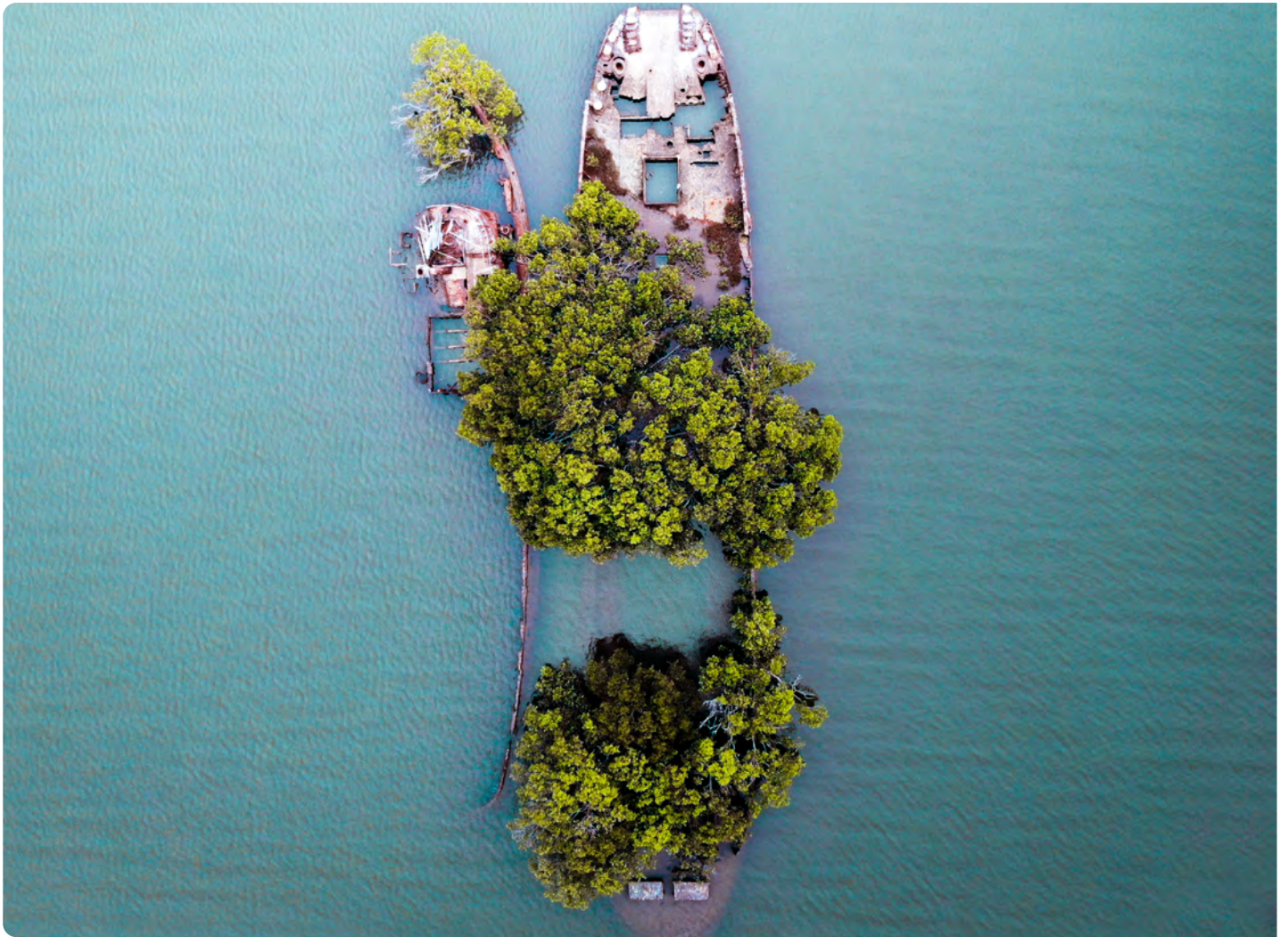
Dit voortgangsverslag zal elk jaar worden gepubliceerd. In de tussentijd zijn al uw vragen en opmerkingen welkom.

Aan al onze beleggingsstrategieën zijn risico's verbonden, waaronder het risico van kapitaalverlies.

Opmerkingen & Referenties.

- 1** Annual 2021 Global Climate Report | National Centers for Environmental Information (NCEI), <https://www.ncei.noaa.gov/access/monitoring/monthly-report/global/202113>
- 2** Net Zero Coalition, United Nations, <https://www.un.org/en/climatechange/net-zero-coalition>
- 3** UN climate report: It's "now or never" to limit global warming to 1.5 degrees, UN News, <https://news.un.org/en/story/2022/04/1115452>
- 4** Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector, https://iea.blob.core.windows.net/assets/deebef5d-0c34-4539-9d0c-10b13d840027/NetZero-by2050-ARoadmapfortheGlobalEnergySector_CORR.pdf
- 5** <https://www.ipcc.ch/sr15/chapter/spm/>
- 6** <https://www.reuters.com/business/cop/climate-inaction-costlier-than-net-zero-transition-economists-2021-10-25/>
- 7** The Climate Pledge, Be the planet's turning point, <https://www.theclimatepledge.com/#main-navigation>
- 8** "Climate Commitments Not On Track to Meet Paris Agreement Goals" as NDC Synthesis Report is Published, UNFCCC, <https://unfccc.int/news/climate-commitments-not-on-track-to-meet-paris-agreement-goals-as-ndc-synthesis-report-is-published>
- 9** Net Zero by 2050, IEA, <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>
- 10** <https://www.iea.org/articles/the-cost-of-capital-in-clean-energy-transitions>
- 11** Leaders' Group 2020, PRI reporting analysis, <https://www.unpri.org/showcasing-leadership/leaders-group-2020/6524.article>
- 12** SRI-strategieën waarbij het vaststellen van een dergelijke doelstelling mogelijk en relevant is, wat geldmarktfondsen, groene obligaties en thematische fondsen uitsluit. Voor de thematische milieufondsen zijn klimaatdoelstellingen vastgesteld aan de hand van een temperatuurgraadmeter.
- 13** Candriam Sustainable BEVEK, artikel 9 fondsen
- 14** 301 ondertekenaars per 31 december 2022, die 59 biljoen USD aan beheerd vermogen vertegenwoordigen. Bron: The Net Zero Asset Managers initiative – Een internationale groep vermogensbeheerders die zich inzet voor het doel van netto nul uitstoot van broeikasgassen, <https://www.netzeroassetmanagers.org/>

139 miljard €

activa in beheer
op december 2022*

600

experten
tot uw dienst

+25 jaar

Koploper in
duurzaam beleggen

Dit document wordt louter ter informatie verstrekt. Het vormt geen aanbod tot aan- of verkoop van financiële instrumenten en houdt geen beleggingsadvies in. Het bevestigt ook geen enkele vorm van transactie, tenzij dit uitdrukkelijk werd overeengekomen. Hoewel Candriam de gebruikte gegevens en bronnen met veel zorg selecteert, kunnen fouten of weglatingen niet a priori worden uitgesloten. Candriam kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enig direct of indirect verlies als gevolg van het gebruik van dit document. De intellectuele eigendomsrechten van Candriam dienen te allen tijde nageleefd; de inhoud van dit document mag niet worden gereproduceerd zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring.

Candriam raadt beleggers aan om op zijn website www.candriam.com het document "Essentiële Beleggersinformatie", de prospectus en alle overige relevante informatie te raadplegen alvorens te beleggen in een van zijn fondsen, met inbegrip van de netto inventariswaarde. Deze informatie is beschikbaar in het Engels of in een plaatselijke taal van elk land waar het fonds verhandeld mag worden.

*Met ingang van 31/12/2022 heeft Candriam de berekeningsmethode voor het beheerd vermogen (AUM) gewijzigd, en het AUM omvat nu bepaalde activa, zoals niet-discretionair AUM, externe fondsenselectie, overlay-diensten, waaronder ESG-schermingsdiensten, [adviesdiensten], white labeling-diensten en diensten voor de levering van modelportefeuilles die niet in aanmerking komen als gereguleerd beheerd vermogen, zoals gedefinieerd in het formulier ADV van de SEC. De AUM wordt gerapporteerd in USD. AUM niet uitgedrukt in USD, wordt omgerekend tegen de koers op 31/12/2022.

CANDRIAM. INVESTING FOR TOMORROW.
WWW.CANDRIAM.COM

CANDRIAM
A NEW YORK LIFE INVESTMENTS COMPANY